

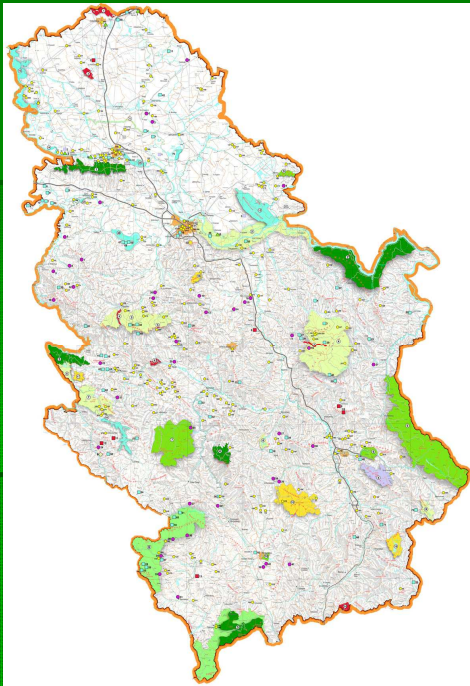
РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО
ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И
ПРОСТОРНОГ ПЛАЊЕЊА

REPUBLIC OF SERBIA
MINISTRY OF ENVIRONMENT
AND SPATIAL PLANNING

Република Србија и систем управљања заштићеним подручјима

Заштићена подручја у Србији

- Територија Србије 8 836 100 ha
- Заштићена подручја ~ 5,8% територије што представља ~ 517.925 ha

Заштићена природна добра су:

- заштићена подручја;
- заштићене врсте;
- покретна заштићена природна документа.

- *заштићена подручја* јесу подручја која имају изражену геолошку, биолошку, екосистемску и/или предеону разноврсност и због тога се актом о заштити проглашавају заштићеним подручјима од општег интереса
- *заштићене врсте* су органске врсте које су заштићене законом;
- *покретна заштићена природна документа* су делови геолошког, палеонтолошког и биолошког наслеђа који имају изузетан научни и образовни значај.

Заштићена подручја су:

- Строги резерват природе;
- Специјални резерват природе;
- Национални парк;
- Споменик природе;
- Заштићено станиште;
- Предео изузетних одлика;
- Парк природе.

Слика 2 – Национални парк Ђердап

Слика 3— Стара планина Парк природе

- Строги резерват природе је подручје неизмењених природних одлика са репрезентативним природним екосистемима, намењено искључиво за очување изворне природе, генског фонда, еколошке равнотеже, праћење природних појава и процеса, научна истраживања којима се не нарушавају природна обележја, вредности, појаве и процеси;
- Специјални резерват природе је подручје са неизмењеном или незнатно измењеном природом, од нарочитог значаја због јединствености, реткости или репрезентативности, а које обухвата станиште угрожене дивље врсте биљака, животиња и гљива, без насеља или са ретким насељима у којима човек живи усклађено са природом, намењено очувању постојећих природних одлика, генског фонда, еколошке равнотеже, праћењу природних појава и процеса, научним истраживањима и образовању, контролисаним посетама и очувању традиционалног начина живота;

Слика 4 – Специјални резерват природе
Лудашко језеро – Рамсарско подручје

- Национални парк је подручје са већим бројем разноврсних природних екосистема од националног значаја, истакнутих предеоних одлика и културног наслеђа у коме човек живи усклађено са природом, намењено очувању постојећих природних вредности и ресурса, укупне предеоне, геолошке и биолошке разноврсности, као и задовољењу научних, образовних, духовних, естетских, културних, туристичких, здравствено-рекреативних потреба и осталих активности у складу са начелима заштите природе и одрживог развоја;
- Споменик природе је мања неизмењена или делимично измењена природна просторна целина, објекат или појава, физички јасно изражен, препознатљив и/или јединствен, репрезентативних геоморфолошких, геолошких, хидрографских, ботаничких и/или других обележја, као и људским радом формирана ботаничка вредност од научног, естетског, културног или образовног значаја;

- Заштићено станиште је подручје које обухвата један или више типова природних станишта значајних за очување једне или више популација дивљих врста и њихових заједница;
- Предео изузетних одлика је подручје препознатљивог изгледа са значајним природним, биолошко-еколошким, естетским и културно-историјским вредностима, које се током времена развијало као резултат интеракције природе, природних потенцијала подручја и традиционалног начина живота локалног становништва.

Предео изузетних одлика може бити :

- природни предео изузетних одлика;
- културни предео изузетних одлика.

- Парк природе је подручје добро очуваних природних вредности са претежно очуваним природним екосистемима и живописним пејсажима, намењено очувању укупне геолошке, биолошке и предеоне разноврсности, као и задовољењу научних, образовних, духовних, естетских, културних, туристичких, здравствено-рекреативних потреба и осталих делатности усклађених са традиционалним начином живота и начелима одрживог развоја.

Зоне заштите

На заштићеном подручју могу се издвојити зоне у којима се спроводе следећи режими заштите:

- 1) I степен – строга заштита;
- 2) II степен – активна заштита и могућност одрживог коришћења;
- 4) III степена.

Режим заштите / степена

- Строга заштита се спроводи на делу заштићеног подручја са изворним, неизмењеним или мало измењеним екосистемима изузетног научног и практичног значаја којом се омогућава искључиво природна сукцесија.
- У I степену заштите искључују се сви облици коришћења простора и активности осим научних истраживања и контролисана едукације. Изузетак могу бити интервентне активности у акцидентним ситуацијама, уз сагласност Министарства.

Режим заштите // степена

- Заштита се спроводи на делу заштићеног подручја са делимично измењеним екосистемима великог научног и практичног значаја.
- У II степену заштите могуће су управљачке интервенције у циљу рестаурације, ревитализације и укупног унапређења природног добра без последица по примарне вредности његових природних станишта, популација и екосистема, као и контролисана традиционална делатности које током свог одвијања нису угрозиле примарне вредности простора.

Режим заштите **///** степена

- Заштита се спроводи на делу заштићеног подручја са делимично измењеним и/или измењеним екосистемима од научног и практичног значаја.
- У III степену заштите могуће је селективно и ограничено коришћење природних ресурса, управљачке интервенције у циљу рестаурације, ревитализације и укупног унапређења природног добра, одрживо коришћење, развој и унапређење сеоских домаћинстава, уређење објеката културно-историјског наслеђа и традиционалног градитељства, очување традиционалних делатности локалног становништва, развој инфраструктуре усклађене са вредностима, потенцијалима и капацитетима заштићеног простора намењене развоју еколошког, руралног, здравственог, спортско-рекреативног и осталих видова туризма у складу са принципима одрживог развоја.

УПРАВЉАЊЕ И КОРИШЋЕЊЕ ЗАШТИЋЕНИХ ПОДРУЧЈА

- Заштита, управљање, коришћење и унапређење заштићених подручја спроводи се на основу акта о проглашењу заштићеног подручја и плана управљања заштићеним подручјем.
- Управљач доноси план управљања за период од десет година .

- Планом управљања одређује се начин спровођења заштите, коришћења и управљања заштићеним подручјем, смернице и приоритети за заштиту и очување природних вредности заштићеног подручја, као и развојне смернице, уз уважавање потреба локалног становништва.
- План управљања остварују се годишњим програмом управљања.

- Организација, коришћење, уређење простора и изградња објеката на заштићеном подручју врши се на основу просторног плана подручја посебне намене односно урбанистичког плана.
- Управљач је дужан да обезбеди унутрашњи ред и чување заштићеног подручја у складу са правилником о унутрашњем реду и чуварској служби .

Реализовани пројекти од значаја за Natura 2000

- Развој EMERALD мреже у Републици Србији
- Важна подручја за биљке (ІРА)
- Важна подручја за птице (ІВА)
- Инвентар мочварних и других водених станишта у Републици Србији
- Хармонизација националне номенклатуре за класификацију станишта са међународним стандардима
- Интеграција локалних заједница и заштите природе у оквиру European Green Belt иницијативе (2005-2007.)
- Еколошка мрежа реке Саве (2005-2006.)
- Подизање свести о биодиверзитету и одрживом развоју заједница на подручју Старе планине (2006.)
- Развој Карпатске еколошке мреже у Србији (2006-

ХВАЛА НА ПАЖЊИ!

www.ekoplan.gov.rs